

Nu går jagten på energibesparelser ind

Stor interesse for Dansk Fjernvarmes informationsmøder om energibesparelser. Selvom mange værker forudser problemer med at leve op til aftalen, går jagten på besparelser nu ind.

ENERGIBESPARELSER

*Af journalist Flemming Rasmussen,
Dansk Fjernvarme*

Jeg er her ikke for at forsvare det - jeg er her for at forklare det.

Med denne sætning måtte Dansk Fjernvarmes energirådgivningskoordinator, Mette Hansen, et par gange understrege sit udgangspunkt for at stå på scenen i henholdsvis Slagelse og Vejle og tale om den kommende bekendtgørelse om energibesparelser.

Den politiske diskussion om energispareaftalen og dens udmøntning har været lang og ophedet, og frustrationen er endnu intakt hos mange i den danske fjernvarmesektor. Hovedrysten og træk på skuldrene var ikke ualmindelige reaktioner blandt de mange tilhørere ved de to møder, efterhånden som reglerne blev gennemgået.

Men uenighed eller ej - som et resultat af, at fjernvarmesektoren fandt aftalen så forkert, at den sagde nej til en frivillig ordning, er der nu en bekendtgørelse på vej. Den vil sætte rammerne, definere reglerne og fastsætte målene for fjernvarmens energispareindsats i de kommende år.

- Og som ansvarlig brancheforening går vi naturligvis ind for, at vores medlemmer overholder landets love. Derfor kan vi ikke gøre andet end at opfordre værkerne til at forsøge at leve op til de regler, der bliver stukket ud, konstaterede Dansk Fjernvarmes direktør, Jørgen G. Jørgensen, ved mødet i Vejle.

Sådan var udgangspunktet for, at

Dansk Fjernvarme havde inviteret medlemmerne til informationsmøder om fremtidens energispareindsats. Det blev to møder, der viste, at der ikke findes noget entydigt svar på, hvordan fjernvarmeværkerne bedst muligt løser opgaven, og at fremtiden derfor formentligt vil vise, at værkerne vælger en række forskellige måder at tackle udfordringen på.

Politisk enighed om aftalen

De to temamøder var bygget op, så indlæggene først handlede om det overordnede i aftalen og senere blev mere konkrete og praktisk funderede.

Dermed var det ganske passende chefkonsulent Peter Bach fra Energistyrelsen, der lagde for med at fortælle om baggrunden for energispareaftalen, og hvordan den er udmøntet i praksis. Mette Hansen fra Dansk Fjernvarme fulgte trop med et indlæg, hun havde kaldt for "Hvad må vi, hvad skal vi, hvad gør vi?" og i fællesskab fik de præsenteret aftalen og de grundlæggende præmisser.

Peter Bach pointerede, at der er tale om en bred politisk aftale, der har opbakning fra alle Folketingets partier på nær Enhedslisten. Målene er meget ambitiøse, idet indsatsen for energibesparelser omtrent tredobles.

- Aftalen skal føre til øget fokus på realisering af besparelser og en mere markedsbaseret indsats. Den skal i det hele taget føre til mere dynamik, sagde Peter Bach.

De grundlæggende præmisser

Så vidt den politiske baggrund. En

række af præmisserne for, hvordan aftalen skal fungere i praksis har været kendte, siden bekendtgørelsen blev sendt i høring, men er alligevel værd at repetere.

Alle danske fjernvarmeværker skal bidrage til energispareindsatsen. Målet er en energibesparelse på 0,9 PJ per år i perioden 2006 til 2013, svarende til 250.000 MWh per år, hvilket igen svarer til cirka en procent af varmeleveringen an net i 2004.

De små værker under 100 TJ skal udelukkende bidrage med en informativ indsats, blandt andet ved at lave såkaldt informative regninger. De store selskaber skal derudover være med til at realisere konkrete energibesparelser ude i de danske hjem.

Aftalen omhandler alene slutforbrug hos forbrugerne. Det vil sige, at en sparet kubikmeter gas hos en forbruger med individuel naturgas tæller som en energibesparelse, mens en sparet kubikmeter gas på et naturgasfyret varmeværk ikke tæller. Som en sidebemærkning hertil oplyste Peter Bach, at en forsyningsvirksomhed per definition ikke kan regnes for en slutbruger - heller ikke selvom den er det, for eksempelvis naturgasselskaberne. Selv en forsyningsvirksomheds kontorlokaler er holdt uden for aftalen og vil ikke tælle med, selvom der er tale om helt almindeligt kontorbyggeri.

I aftalen indføres målstyring, hvilket vil sige, at de enkelte fjernvarmeværker skal leve op til konkrete mål, der udstikkes fra myndighederne. Til gengæld gives der metodefrihed, hvilket

vil sige, at en varmforsyning kan lave en energibesparelse, som ikke har med varmforsyning at gøre. Det kan være at skifte en boligs belysning til sparepærer eller at forbedre isoleringen af en bygning. Det er desuden muligt at lave besparelser uden for eget område. Et varmeværk på Falster kan lave besparelser ved at skifte vinduer i Skagen. Blot skal det dokumenteres, at netop dette varmeværk har stået for at realisere besparelsen. Mere om den problematik senere.

Hvordan opgøres besparelsen?

Alt dette rejser i første omgang to spørgsmål: Hvad er en energibesparelse, og hvordan opgøres den? Definitionen først:

En energibesparelse er i dette tilfælde "en aktivitet, der er rettet mod forbruget af energi, og som begrænser behovet for at tilføre energi til forbrugeren". Det vil sige, at det er en energibesparelse at effektivisere energianvendelsen i produkter, anlæg, processer og bygninger hos en borger eller en virksomhed. Værkerne kan også installere nye energiproducerende anlæg hos forbrugerne, som reducerer behovet for levering af energi, og de kan skabe energibesparelse i forsyningssystemet, for eksempel via forbedret afkøling af fjernvarmevandet – hvis det vel at mærke sker som følge af en aktivitet på forbrugstedet.

Det er desuden værd at bemærke, at en skabt besparelse tæller, selvom varmeværket blot hjælper borgeren med at leve op til nogle regler, som det faktisk var borgerens eget lovpligtige ansvar at overholde, eksempelvis bygningsreglementet.

Der er tre måder at opgøre en besparelse på:

- 1) En konkret udregning af besparelsen i det enkelte tilfælde.
- 2) Brug af standardværdier, der fastsætter en given besparelses værdi.
- 3) En opgørelse over varmeværkets indsats for at skabe adfærds- og holdningsændringer hos forbrugeren.

Det er altså muligt, men det bliver kompliceret, at skulle gøre rede for

Dansk Fjernvarmes energirådgivningskoordinator, Mette Hansen, har ved to meget velbesøgte møder orienteret foreningens medlemmer om den aktuelle energispæraftale. Foto: Flemming Rasmussen.

omfanget af den enkelte besparelse i hvert tilfælde. Det forventes derfor, at standardværdierne vil blive hyppigt anvendt. De udgives af Energistyrelsen og opdateres jævnligt. Se www.ens.dk/sw33605.asp.

Påvirkning af forbrugernes adfærd og holdninger opgøres som "antallet af deltagere ganget med realiseringsgraden ganget med værdien af aktiviteten". Og det kan blive kompliceret, fortalte Mette Hansen.

- Som eksempel kan vi tage, at et værk uddeler den velkendte folder "10 gode råd om fjernvarme" til 2.000 forbrugere. Lad os sige, at to procent ændrer adfærd og at værdien per folder er 100 kWh. Det giver en samlet energibesparelse på 4 MWh. Men hvordan opgør man egentlig værdien af sådan noget? Hvem ved, om forbrugerne følger to eller fem af de 10 råd? Derudover kommer så, at besparelsen skal kunne dokumenteres, sagde Mette Hansen.

Omkostningseffektive besparelser

I bekendtgørelsen fastslås det, at der skal være tale om "omkostningseffektive besparelser til gavn for forbrugere og samfundet". Den formulering gav anledning til en del debat ved temamødet i Vejle, fordi flere varmeværker ikke anså det for muligt at

leve op til aftalens mål - hvis besparelserne skal leve op til denne hensigt.

Bekendtgørelsen anvender desuden begrebet "aktør", idet fjernvarmeselskaberne i en række tilfælde skal lave aftaler med samarbejdspartnere, der hjælper dem med at lave energibesparelserne. Faktisk er der krav om, at energispæaktiviteterne enten skal ske via en sådan ekstern aktør eller i et selvstændigt selskab.

- Det betyder i praksis, at en ansat fra et fjernvarmeværk kan rådgive en kunde om en mulig energibesparelse. Men medarbejderen må som udgangspunkt ikke selv tage værktøjet i hånden og gå i gang med at realisere besparelsen. I givet fald skal han gøre det som ansat i et andet firma, og varmeværket skal dermed kunne henføre arbejdstiden til det andet selskab. Besparelser må ikke realiseres i eget selskab, forklarede Mette Hansen.

Mette Hansen havde forberedt tre illustrative eksempler på, hvad det kan koste at nå sparemålet, hvis man forestillede sig at et værk udelukkende benyttede et af de tre mest brugte eksempler på mulige sparetiltag,

(Fortsættes næste side)

(Fortsat fra forrige side)

nemlig udskiftning til elsparepærer, pumpeudskiftning og fornyelse af isolering.

Alle tre regnestykkers forudsætnin-ger kan ses i Mette Hansens indlæg om "konkrete eksempler", der kan hentes på www.danskfjernvarme.dk. Billigst er elsparepærerne, der ifølge Mette Hansens beregning vil give en besparelse på 45 kWh per pære, hvilket svarer til 0,25kr/kWh eller 250kr/MWh.

- Jeg tvivler på den reelle besparelse i det, men det er muligt og lovligt i henhold til aftalen, fastslog Mette Hansen, hvilket medførte hovedrysten og højlydt mumlen hos de cirka 210 deltagere ved mødet i Vejle.

Dokumentation

Et af de områder i den nye aftale, der på forhånd har givet anledning til mange spørgsmål har været, hvordan de opnåede besparelser kan og skal dokumenteres. Kort fortalt skal følgende dokumenteres:

- De gennemførte tiltag og den opnåede besparelse
- Hvordan besparelsen er opgjort
- Hvem, der har stået for at gennemføre besparelsen
- Kunden skal identificeres nøjagtigt

Værkerne skal indberette oplysningerne i skemaer til Energistyrelsen.

Der, hvor det forventes at give problemer er, at flere selskaber i mange situationer vil have interesse i, at påberåbe sig en bestemt besparelse. Eksempelvis kan et energiselskab rådgive en forbruger om at efterisolere sit hus - men hvis det senere er et andet selskab, der står for den reelle gennemførelse af energibesparelsen, vil dette selskab få godskrevet hele gevinsten til sit regnskab.

På den måde vil flere selskaber have en andel i en besparelsen, men kun ét selskab kan høste gevinsten. Mange i fjernvarmebranchen har givet udtryk for, at det kan føre til forvirring og frustration, når jagten på besparelser går ind og til en uhensigtsmæssig konkurrence om at få dem i hus.

Hvad nu hvis...?

I den sammenhæng var det påfaldende, at mange af de spørgsmål, der blev stillet ved mødet i Vejle blev indledt på samme måde - nemlig med ordene "hvad nu hvis...".

Da reglerne endnu ikke er prøvet i praksis, var det ikke i alle tilfælde muligt for Mette Hansen eller Peter Bach at give klare svar.

Rammerne er stukket ud, men ingen har før skulle prøve at fungere

under dem. Der vil blandt de danske varmeværker givet være mange opfattelser af, hvordan man laver omkostningseffektive besparelser til gavn for forbrugerne og samfundet - og i hvilket omfang, det i det hele taget kan lade sig gøre. Flere mødedeltagere gav således udtryk for, at det bliver så godt som umuligt at leve op til aftalen og spurgte derfor til, hvad bødestrafen for ikke at nå målet er.

Det kunne Peter Bach fra Energi- styrelsen imidlertid ikke svare på.

Ved mødet i Vejle opfordrede flere deltagere til solidaritet i fjernvarmebranchen og til, at Dansk Fjernvarme som brancheorganisation spiller en fremtrædende rolle fremadrettet.

Flere fremmødte stillede forslag om, at foreningen hjalp med at løbe et rådgivende selskab i gang, som skal hjælpe fjernvarmeværkerne med at løse opgaven. Dansk Fjernvarmes direktør, Jørgen G. Jørgensen, understregede, at foreningen naturligvis vil hjælpe medlemmerne efter bedste evne, og at det for tiden overvejes, hvordan det kan ske bedst muligt. Overvejelserne foregår i regi af Fjernvarmens Samarbejdsorgan for Energibesparelser, SAO.

- Jeg hører, hvad I siger og noterer mig forslaget. Det kan godt være, vi en dag har noget, der hedder Dansk Fjernvarmes Energisparelselskab, det er da en af de idéer, vi arbejder med, oplyste Jørgen G. Jørgensen.

Han gjorde dog opmærksom på, at det grundlæggende er sådan, at hvert enkelt af de varmeværker, som er omfattet af reglerne, nu får en forpligtelse, som det er ledelsen på det enkelte varmeværks ansvar at overholde. Dette faktum ændrer sig ikke, uanset hvilke værktøjer og ydelser Dansk Fjernvarme udvikler for at hjælpe medlemmerne.

fr@danskfjernvarme.dk

Alle indlæg fra de to temamøder om energibesparelser kan hentes på www.danskfjernvarme.dk.

Direktør for Assens Fjernvarme, John Jessen, var blandt de mange deltagere, der tog ordet ved temamødet om energibesparelser i Vejle. Han opfordrede Dansk Fjernvarme til at spille en synlig rolle i det fremtidige forløb. Foto: Flemming Rasmussen.